ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО МЕДИКО-САНІТАРНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ВІДПОЧИНКУ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ

(для керівників, педагогічного, медичного персоналу та працівників харчоблоків закладів оздоровлення і відпочинку)

Вінниця 2019 р.

Методичні рекомендації призначені для керівників, педагогічного, медичного персоналу та працівників харчоблоків закладів оздоровлення і відпочинку.

Автори:

Володимир Хитрук - начальник Управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області

Ольга Алевська - головний спеціаліст відділу санепіднагляду та організації розслідування спалахів Управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області

І. Нормативна і регламентуюча документація

- Закон України « Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994р.із внесеними змінами № 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44;

-Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000 № 1645-III (Редакція станом на 05.12.2012);

- Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 04.09.2008 р.№375-VI (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1401-VIвід 21.05.2009);

- Постанова КМУ від 03.07.06р. за №908 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів»

- Постанова КМУ від 22.11.2004р. № 1551 «Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах»;

- ДСАНПіН № 5.5.5.23-99 “Улаштування організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів”;

- Державні санітарні правила розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від19 червня 1996 року № 172;
- Державні санітарні норми та правила влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.02.2012 № 89;

- Постанова КМУ від 23 травня 2001 р. N 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок»

- Наказ МОЗ України № 280 від 23.07.02р. "Щодо організації проведення обов’язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов’язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб"

- Наказ Державного комітету у справах сім’ї та молоді від05.02.2004 р. №31 «Про затвердження Типового положення про дитячий оздоровчий заклад»

- «Перелік лікарських засобів медичного призначення і обладнання, обов’язкових для дитячих оздоровчих закладів», затверджений наказом МОЗ України від 05.04.2004р. №4.25-10/539.

- Наказ МОЗ України від09.07.2004 року №354 «Про затвердження Протоколів діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей»

ВСТУП

За даними досліджень кожна п'ята дитина в Україні з'являється на світ з тими чи іншими відхиленнями у стані здоров'я. Інші ж мають прояви генетичних аномалій, симптоми інфекційних чи паразитарних захворювань. До школи йде тільки 22-27% здорових дітей. За останні 20 років у країні знизились основні показники фізичного розвитку дітей та підлітків. Майже 36% учнів мають низький рівень фізичного розвитку. За даними МОЗ України, понад 50% учнів мають функціональні відхилення в діяльності різних систем організму. Лише від 2-до 6% дітей закінчують школу здоровими, 53% випускників мають серйозні морфофункціональні відхилення, а 36-42% страждають на хронічні хвороби.

Тому, життєво важливим для майбутнього кожної нації є здоров'я дітей і молоді. Збереження та зміцнення здоров'я, виховання здорового покоління – завдання, від розв'язання яких значною мірою залежить майбутнє зростання виробничих сил країни, її оборонний, промислово-економічний, інтелектуальний потенціал. Тому одним з пріоритетних завдань вітчизняної охорони здоров'я – є здоров'я підростаючого покоління, адже більшість хвороб дорослих починається в дитячому віці.

Виховання здорової дитини, збереження здоров'я людини – основні проблеми всіх часів. Вирішення проблеми збереження власного здоров'я закладено у самій людині, у знанні та розумінні нею питань формування, зміцнення і відновлення його, а також в умінні дотримуватися правил здорового способу життя.

Необхідно усвідомлювати, що майбутнє кожної громадянина, як і держави в цілому – за здоровими поколіннями, бо фізично і морально здорова людина здатна творити і приносити користь іншим людям.

В системі оздоровчих заходів, направлених на збереження і зміцнення здоров'я дітей та підлітків, значне місце займає оздоровлення та відпочинок дітей в оздоровчих закладах в літній період. Адже за результатами щорічних оглядів з року в рік зменшується кількість дітей, визнаних здоровими, спостерігається тенденція зростання захворюваності серед дітей та учнівської молоді.

Тому організація та проведення літньої оздоровчої кампанії на належному рівні повинно стати обов'язковою складовою частиною всієї профілактичної та оздоровчої роботи, спрямованої на розвиток ресурсів здоров'я, створення умов для формування, збереження та зміцнення здоров'я та підростаючого покоління.

Види дитячих оздоровчих закладів

- *Дитячий заміський оздоровчий заклад (о/з)* – заклад, який розташований в окремих будинках за межами населеного пункту. Діти перебувають там цілодобово, харчування організовано не менше 4-х раз.

- *Дитячий о/з санаторного типу – заклад*, у якому діти перебувають цілодобово і в якому поряд з оздоровчими надається ряд медико-профілактичних послуг, спрямованих на запобігання захворюванням, з урахуванням специфіки

захворювання такі заклади можуть бути спеціалізованими. Харчування організоване – 5-ти разове.

- *Дитячий профільний о/з* - заклад, у якому діти перебувають цілодобово і в якому поряд з оздоровчими надається комплекс послуг, спрямований на розвиток у дітей певних здібностей та інтересів. Харчування - 4-х разове.

- *Дитячий о/з з денним перебуванням, тобто пришкільний* - заклад який утворюється на базі навчального закладу і діти перебувають там протягом дня. Харчування при перебуванні дітей на день 6 годин - 2-х разове.

- *Табір праці та відпочинку* – заклад в якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс послуг, спрямованих на формування у дітей трудових навичок і інтересів. Харчування – 3-х разове, для дітей 14-15 років дозволено 24 години праці на тиждень, для підлітків 16-18 років – 36 годин праці на тиждень.

-

Визначення основних термінів

- *Відпочинкова зміна* — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;
- *Оздоровча зміна* — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;
- *Профільна зміна* (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;
- *Тематична зміна* — оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямами позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту тощо за спеціальною програмою;
- *Відпочинок* — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни;
- *Оздоровлення* — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров’я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни;
- *Послуги з оздоровлення* — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що надаються дитячим закладом оздоровлення та відпочинку і спрямовані на відновлення та поліпшення фізичного і психічного стану здоров’я дитини;

- *Відпочинкові послуги* — заходи, спрямовані на організацію дозвілля дітей з дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, організацію раціонального харчування та забезпечення відповідними до вимог умовами проживання.

До початку проведення відпочинкових чи оздоровчих заходів необхідно:

- Інформувати територіальні органи Держпродспоживслужби щодо переліку закладів, запланованих до функціонування влітку поточного року;
- Ініціювати створення міжвідомчої комісії для визначення готовності закладу до функціонування та контролю у період функціонування;

Перевірка готовності закладу до відкриття з оформленням відповідного акту повинна бути проведена не пізніше ніж за 5 днів до організованого заїзду дітей.

Готовність закладів до приймання дітей визначається комісією органів місцевої виконавчої влади з представниками територіальної Держпродспоживслужби та інших зацікавлених відомств, з підписанням «Акту приймання дитячого оздоровчого табору» за умови відповідності закладу вимогам санітарного законодавства та виконанні усіх пропозицій, у т.ч. наданих в ході підготовки.

У період підготовки, до початку роботи комісії з визначення готовності закладу до функціонування, необхідно забезпечити:

✓ Виконання заходів плану-завдання, спрямованого на доведення матеріально-технічної бази закладу до вимог санітарного законодавства;

✓ Проведення ревізії, промивки та дезінфекції систем водопостачання та каналізації, очистки вигребів; ремонтних робіт (за необхідності);

✓ Проведення лабораторного контролю якості питної води тричі, не менше 3 проб з різних точок мережі;

Дитячі оздоровчі табори повинні бути забезпечені доброякісною питною водою, вода повинна відповідати Державним санітарним правилам і нормам 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної до споживання людиною», норма витрат води на 1 місце - 130 л за добу, в тому числі гарячої води - 40 л.;

✓ Проведення лабораторного контролю якості води з місць купання не менше 2 разів перед початком купального сезону, проби відбираються на відстані 1 км вверх по течії від зони купання на водотоках і на відстані 0,1 - 1,0 км у обидва боки від неї на водоймищах, а також у межах зони купання. Під час купального сезону дослідження проводяться не рідше двох разів на місяць мінімум у двох точках.

✓ Територія, призначена для відпочинку та купання дітей (пляжі) повинна відповідати вимогам ГОСТ №17.1.5.02.80 «Гигиенические требования к зонам рекреации водних объектов» та Наказу МВС України від 10.04.2017 № 301 «Про затвердження Правил охорони життя людей на водних об’єктах України»;

✓ Ревізія електрообладнання та електроустановок, у т.ч. холодильного та технологічного обладнання харчоблоку;

✓ Забезпечення обладнанням, меблями, постільною білизною, постільними речами, медикаментами, медичним обладнанням, столовим та кухонним посудом, кухонним інвентарем, мийними, дезінфекційними засобами, інвентарем для прибирання, своєчасне поповнення та використання відповідно до вимог;

Перелік обладнання медичного кабінету і ізолятора, оснащення їх необхідним набором медикаментів та перев'язувального матеріалу затверджений МОЗ України 11.05.2011 року.

✓ Меблі оздоровчого закладу повинні відповідати зросто-віковим особливостям дітей. Забороняється обладнання спальних кімнат двохярусними ліжками (п. 6.2 ДСанПіН 5.5.5.23-99);

✓ Укомплектування м'яким інвентарем повинно забезпечити не менше трьох змін постільної білизни та двох змін наматрацників (п. 7.7 ДСанПіН 5.5.5.23-99);

✓ Погодження з територіальними органами Держпродспоживслужби області примірного двотижневого меню, переліку постачальників харчових продуктів.

Ці документи затверджуються керівником закладу. Меню складається за віковими групами з включенням страв з урахуванням технологічного обладнання, кратність харчування повинна бути 4-5-разова(для стаціонарних закладів оздоровлення);

✓ Складання графіку та маршруту постачання харчових продуктів разом з їх постачальником;

✓ Організація проходження попереднього або періодичного медичного огляду працівників відповідно до Порядку проведення цих оглядів, затвердженому постановою КМУ від 23.05.2001 № 559, наказу МОЗ України від 23.07.2002 № 280 «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб», у редакції наказу МОЗ України від 21.02.2013 № 150, яким затверджені правила проходження медоглядів та форму особистої медичної книжки;

✓ Забезпечення проходження персоналом гігієнічного навчання;

Заборонено направлення медичних працівників із стажем роботи не менше ніж 3 роки(ЗУ «Про оздоровлення та відпочинок дітей»), укомплектування штатів харчоблоку особами, що не досягли 18 річного віку (п.2.5 ДСанПіН 5.5.5.23-99).

✓ Проведення робіт з профілактичної дезінфекції(дератизація, дезінсекція, дезінфекція), хімічного очищення постільних речей;

Дезінфекційні засоби використовуються лише за наявності свідоцтва про державну реєстрацію та регламент(інструкцію) застосування, відповідно до ст. 33 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб» профілактичні дезінфекційні заходи проводяться на підставі договорів.

✓ Укладання договору на вивіз твердих побутових відходів та стічних вод;

✓ Оформлення документації згідно з Переліком, який затверджений наказом Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України від 19.01.2010 №40.

Впродовж оздоровчої кампанії необхідно забезпечити:

✓ Дотримання тривалості перерви між змінами не менше двох днів для проведення генерального прибирання і санітарної обробки (п.2.3 ДСанПіН 5.5.5.23-99);

✓ Дотримання наповнюваності груп (п.2.11 Типового положення про дитячий оздоровчий заклад), не більше 25 дітей у віці 6-9 років та не більше 30 – у 10 років і старші, площа на одну дитину у житлових кімнатах не повинна перевищувати 4 $м^2$, а кількість місць у жилих кімнатах для дітей молодшого шкільного віку – не більше 10, середнього та старшого шкільного віку – не більше 5 (п.1.6, п.4.5, п.4.6 ДСанПіН 5.5.5.23-99);

✓ Здійснення контролю за дотриманням вимог санітарного законодавства;

✓ Проведення лабораторного контролю якості питної води за необхідності;

✓ Проведення лабораторного контролю якості води з місць купання кожної зміни у період купального сезону;

✓ Забезпечення своєчасного вивозу твердих побутових відходів та стічних вод;

✓ Ведення документації, згідно з Переліком, затвердженим наказом Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України від 19.01.2010 №40;

Своєчасно інформувати Головне управління Держпродспоживслужби про групові випадки інфекційних та неінфекційних захворювань, харчових отруєнь, будь яких надзвичайних ситуацій.

При організації харчування та постачанні продуктів харчування необхідно дотримуватись вимог Закону України від 23.12.1997 № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»; «Порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах», затвердженому Наказом МОЗ/МОН України від 01.06.2005 №242/329, наказу МОН/МОЗ України від 15.08.2006 №620/563, Постанови КМУ від 22.11.2004 №1591 (зі змінами відповідно до постанови КМУ від 06.08.2014№ 353), тощо, обов'язкове проведення штучної С-вітамінізації.

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» необхідно провести реєстрацію потужностей операторів ринку (суб'єктів, що планують здійснювати організацію харчування).

Утримання приміщень та ділянки дитячого оздоровчого закладу.

Кожний день всі приміщення дитячого оздоровчого табору прибираються вологим способом з використанням миючих засобів з допомогою технічного персоналу при відчинених вікнах та фрамугах. Прибирання спалень проводиться двічі (після нічного та денного сну) дітьми, починаючи з 10 років, у спальнях, де

розміщені діти до 10 років, прибирання проводить технічний персонал (п.7.1. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Постільні речі (матраци, подушки, ковдри) перед початком зміни повинні виноситись на повітря для провітрювання та просушки. Один раз на рік перед початком оздоровчої компанії постільні речі повинні піддаватися дезінфекції. Сміттезбірники необхідно очистити при заповненні 2/3 їх об'єму(п.7.3. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Інвентар для прибирання (тази, відра, щітки, ганчірки) повинні бути про маркіровані, закріпленим за окремими приміщеннями (спальні, кухня, їдальня, ізолятор, санвузол, тощо) і зберігатися чистими – окремо у спеціальних нішах(п.7.5. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Прибирання території дитячого оздоровчого табору повинно проводитися щоденно: вранці за 1-2 години до виходу дітей на ділянку і в залежності від забруднення території. Сміття необхідно збирати в сміттєзбірники: категорично забороняється спалювати на території табору побутове сміття та листя(п.7.6. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Організація роботи медичного персоналу у дитячому оздоровчому таборі

Методичне керівництво і контроль за роботою лікарів і середнього медичного персоналу оздоровчих таборів здійснюються адміністрацією місцевих лікувально-профілактичних закладів.

Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менше трьох років.

Контроль за відбором та направленням медичного персоналу до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку покладається на керівника територіальної або відомчої медичної установи, який несе персональну відповідальність за їх професійну діяльність.

Для роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній час та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

В обов'язки медичних працівників дитячих оздоровчих таборів входить проведення організаційно-підготовчої роботи перед виїздом дітей у табір:

- попередній огляд і перевірка до готовності прийому дітей, приміщень, території табору, місць купання і занять спортом, огляд оточуючої місцевості;
- участь у прийомі табору перед виїздом (спільно з представниками Держпродспожислужби, начальником дитячого оздоровчого табору та іншими зацікавленими відомствами);
- обладнання медичного кабінету та ізолятора, оснащення їх необхідним набором медикаментів і перев'язувального матеріалу, медичною документацією;
- перевірка медичних документів кожного співробітника дитячого оздоровчого табору;

- проведення медичного огляду дітей перед виїздом їх у дитячий оздоровчий табір з метою виявлення хворих; перевірка наявності і правильності заповнення ф.079у “Медична довідка на школяра, що виїздить у дитячий оздоровчий табір “;

- супроводження дітей у дитячий оздоровчий табір і із табору.

Лікувально-профілактична робота медичного персоналу у таборі:

- систематичний нагляд за станом здоров’я дітей, особливо за дітьми з відхиленням у стані здоров’я (група щадного режиму);

- розподіл дітей за медичними групами для занять фізкультурою;

- інформування педагогічного персоналу про стан здоров’я дітей, рекомендований режим для дітей з відхиленнями у стані здоров’я;

- проведення щоденного амбулаторного прийому з метою медичної допомоги хворим; активне виявлення хворих дітей, своєчасна їх ізоляція (в ізоляторі діти можуть знаходиться до 4 годин); здійснення (за показниками) госпіталізації дітей у лікувально-профілактичні заклади, закріплені за дитячими оздоровчими таборами;

- негайне повідомлення у відповідний відділ охорони здоров’я, ДУ «Вінницькій обласний лабораторний центр МОЗ України» і територіальний підрозділ Держпродспожислужби про випадки інфекційних захворювань, організація разом з директором (начальником) дитячого оздоровчого табору госпіталізації і транспортування хворих у лікарню;

- здійснення контролю за організацією харчування дітей: якістю продуктів, умовами їх зберігання, дотриманням строків реалізації, технологією приготування та якістю готової їжі (санітарним станом і утриманням харчоблоку, миттям посуду, проведенням С-вітамінізації їжі); проведення щоденних оглядів персоналу харчоблока (в т.ч. чергових дітей) на гнійничкові захворювання; відбір добової проби їжі;

- систематичний контроль за санітарним станом і утриманням усіх приміщень і території табору, джерелами водопостачання, за дотриманням правил особистої гігієни дітьми і персоналом;

- організація і проведення санітарно-епідемічних заходів;

- проведення санітарно-просвітницької роботи з персоналом і дітьми;

- проведення ігор, вікторин, днів здоров’я, вечорів питань і відповідей, організація санітарних постів і керівництво їх роботою;

- медичний контроль за організацію фізичного виховання дітей, за станом і утриманням місць занять фізичною культурою; спостереження за правильним проведенням заходів з фізичної культури в залежності від статі, віку й стану здоров’я дітей (ранкова гімнастика, плавання, змагання, спортивні ігри, заняття в спортивних секціях, туризм, екскурсії, прогулянки та ін.);

- систематичний контроль за проведенням оздоровчих заходів, у тому числі гартувальних процедур (повітряні та сонячні ванни, купання та ін.);

- участь у підготовці туристських походів і прогулянок (огляд дітей, ознайомлення з маршрутом, місцями відпочинку, перевірка одягу, взуття, наявність головних уборів, санітарної сумки), проведення бесід про режим у поході;

- ведення медичної документації, складання звітів з проведенням аналізу ефективності перебування у таборі.

Результати перебування дітей у таборі відмічаються у медичній довідці, яка повертається учню для передачі лікарю школи або поліклініки, у випадку перенесення захворювання у медичній довідці вказується діагноз і тривалість хвороби.

Примірний перелік затвердженої
та рекомендованої медичної документації для табору

1. Санітарний журнал.
2. Медична довідка школяра, що виїздить у табір – ф.079/у.
3. Журнал реєстрації амбулаторних хворих – ф.074/у.

(№ п/п /ФІО / вік / загін / дата / скарги/ діагноз/ призначення / примітка /)

4. Журнал обліку інфекційних захворювань – ф.060/у.

(№ п/п / ФІО / вік / загін / дата захв. / дігноз / № терм. повідом. /примітка/)

5. Журнал огляду контактних дітей
6. Журнал ізолятора, ізоляційної кімнати – ф.125/у.

(№ п/п/ ФІО / вік / загін / дата / тривал. переб. / диагноз / куди і коли вибула дитина / примітка)

7. Книга для запису санітарного стану установ – ф.308/у.
8. Журнал обліку по пропаганді здорового способу життя – ф.038/у.
9. По загінна картотека.
10. Списки дітей, які відносяться по фізкультурі до спеціальної та підготовчої груп.
11. План роботи лікаря та медичної сестри.
12. Журнал огляду дітей, що працюють на кухні.
13. Журнал розподілу дітей за медичними групами для занять фізкультурою.
14. Списки дітей, які не вміють плавати.

Контроль за організацією харчування

У формуванні здорового способу життя та росту дитини, важливу роль відіграє правильне, збалансоване та раціональне харчування. Останнім часом викликає серьозне занепокоєння організація харчування дітей в організованих колективах, нераціональність та недостатність якого сприяє зростанню поширеності хвороб органів травлення, анемій, а також дефіциту чи надлишку маси тіла. В дитячих та підліткових закладах області різко змінилася структура харчування, знизилось споживання продуктів, багатих білками тваринного походження (м’яса, риби, молока) і фруктів, одночасно збільшилось споживання дешевих продуктів які містять вуглеводи (хліб, макаронні, круп’яні вироби) і тваринні жири. Тому дуже важливу роль в зміцненні здоров’я підростаючого покоління відіграє літня оздоровча компанія, під час якої наші діти мають можливість відпочити, оздоровитися та набратися сил на цілий рік.

Одним з основних завдань в дитячому оздоровчому закладі є організація якісного та безпечного харчування. Тому, з метою профілактики гострих

кишкових захворювань та харчових отруєнь, необхідно дотримуватися певних санітарно-гігієнічних та протиепідемічних вимог.

Матеріально-технічна база харчоблоку :

- Забезпеченість достатньою кількістю працюючого технологічного та холодильного обладнання;
- Забезпеченість холодною та гарячою проточною водою гарантованої якості;
- Забезпеченість столовим, чайним(забороняється застосування пластмасового посуду багаторазового використання та пощербленого посуду) кухонним посудом, розподільчим реманентом, прибиральним інвентарем і спецодягом.

Контроль за безпекою харчування:

1. Наявність відповідальних осіб(бракеражна комісія), які контролюють якість та безпеку харчування;
2. Наявність відповідної документації, яка ведеться на харчоблоках;
3. Наявність особових медичних книжок встановленого зразку з відміткою про проходження обов'язкового профілактичного медогляду, допуску до роботи та здачею заліку з питань гігієнічного навчання для всіх працівників дитячих оздоровниць;
4. Дотримання санітарно-гігієнічного та дезінфекційного режиму на харчоблоці(наявність дезінфекційних робочих розчинів, мийних засобів, дотримання працівниками правил особистої гігієни);
5. Забезпечення достатньою кількістю харчових продуктів тривалого зберігання, їх асортимент (крупи, макаронні вироби, цукор, олія, мука та ін.)

Наявність супроводжувальної документації на продукти харчування (п.8.2. ДСанПіН 5.5.5.23-99). Цей пункт може бути прописаний в договорі з постачальником.

6. Дотримання правил і термінів закупівлі, доставки, строків реалізації сирої продукції, готових страв;
7. Створення умов для дотримання дітьми правил особистої гігієни в їдальні;
8. Організація питного режиму у закладі (питні фонтанчики з розрахунку 1 на 100 дітей);
9. Використання приміщень харчоблоку, їдалень, роздаткових, буфетів не за призначенням (весілля, ювілеї, проводи та ін.) забороняється.

Порядок приймання харчових продуктів та продовольчої сировини, які надходять у заклад відпочинку чи оздоровлення

Харчові продукти, що поступають на харчоблок, повинні відповідати вимогам нормативно-технічної документації і супроводжуватися документами, що встановлюють їх якість. Не допускається приймати харчові продукти без супроводжувальних документів, з минулим строком зберігання, з ознаками псування. У супроводжувальних документах про якість продуктів, які особливо швидко псуються, повинні бути вказані дата і година випуску продукту, а також

година і дата його кінцевого строку зберігання. Супроводжувальні документи (товарно-транспортна накладна, якісне посвідчення, сертифікат) необхідно зберігати до кінця реалізації продукту, контроль за якістю поступаючих на харчоблок продуктів, що швидко псуються, відображується в журналі по формі (п.8.2. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Для доставки продуктів використовується спеціально виділений транспорт.

Приймання продуктів проводиться в присутності медичного працівника або членів бракеражної комісії.

До складу бракеражної комісії можуть призначатися:

- медпрацівник;
- представник адміністрації закладу;
- старший кухар;
- комірник.

Вимоги до зберігання та використання продуктів харчування:

Забороняється зберігання продуктів, які швидко псуються, без холоду. У холодильних камерах (холодильних шафах, побутових холодильниках) повинні строго дотримуватися правила товарного сусідства. Вершкове масло повинно зберігатися на полицях у тарі або брусками, загорнутим у пергамент; сири великобрускові - на чистих дерев'яний стелажах без тари (при укладанні кругів один на інший між ними повинні бути прокладки з картону або фанери (дрібнобрускові - на полицях у тарі або на чистих дерев'яних настилах). Сметана, сир повинні зберігатися у металевих флягах (діжках) або дрібній розфасовці. Молоко до кип'ятіння повинно зберігатися у холодильній камері у тій тарі, в якій воно поступило.

Сипучі продукти необхідно зберігати у сухому приміщенні у чистих скринях з щільно закритими кришками або у мішочній тарі, картонних коробках на підтоварниках або стелажах на відстані не менше 15 см від підлоги. Відстань між стіною і продуктами повинна бути 20 см.

Овочі і фрукти повинні зберігатися у сухому, добре вентильованому приміщенні у скринях або на стелажах, що містяться на відстані не менше 15 см від підлоги, при температурі повітря 3 - 5° С.

Хліб повинен зберігатися окремо: чорний та білий на полицях або у шафах; відстань нижньої полиці від підлоги повинна бути не менше 35 см. Дверцята у шафах повинні мати отвори для вентиляції. Під час прибирання місць зберігання хліба крихти необхідно змітати спеціальними щітками і ретельно протирати полиці білою тканиною, змоченою 1 % розчином столового оцту.

Не допускається сумісне зберігання сирих продуктів або напівфабрикатів з готовими виробами; зберігання зіпсованих або підозрілих за якістю продуктів разом з доброякісними, а також зберігання у приміщеннях разом з харчовими продуктами тари, господарчих матеріалів і нехарчових продуктів. Сильно пахучі

продукти (оселедці, спеції та ін.) повинні зберігатися окремо від інших продуктів (п.8.3. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

В кожному закладі необхідно розробити перспективні сезонні меню, які обов'язково погоджуються з органами територіальної Держпродспоживслужби і затверджуються керівником установи.

В кожному закладі повинна бути розписка-зобов'язання з переліком заборонених страв, з якою ознайомлені адміністрація закладу і особи, які причетні до харчування.

З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ ТА НЕДОПУЩЕННЯ ЕПІДЕМІЧНИХ УСКЛАДНЕНЬ В ЗАКЛАДАХ ВІДПОЧИНКУ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ

забороняється використовувати в харчуванні дітей наступні страви і продукти :

- без супроводжувальних документів, що підтверджують їх походження, якість та безпечність;
- продукти, у яких закінчився термін зберігання або придатності до вживання;
- з ознаками псування, пошкодження шкідниками;
- продукти, що швидко псуються, у яких термін реалізації закінчується менше ніж за 6 годин;
- кондитерські вироби з кремами;
- молоко з ферм без пастерізації;
- молоко, сир, сметану без термічної обробки;
- молоко - самоквас в натуральному вигляді;
- макарони, млинці з м'ясним фаршем, з сиром з не пастерізованого молока;
- яйця та м'ясо водоплавної птиці;
- низькосортні м'ясні вироби (нижче 1 сорту);
- паштети, фаршмаки, зельці;
- заливні страви, кров'яні та ліверні ковбаси;
- консервований зелений горошок без теплової обробки;
- консервовані продукти домашнього вироблення;
- всі види грибів;
- окрошка, морси, напої з фарбниками;
- м'ясо без ветконтролю;
- ковбасні вироби без термічної обробки, нижче першого гатунку;
- жарені вироби в фритюрі (пончики, пиріжки, рибу в клярі та ін. у тому числі чіпси);
- кулінарний жир, невідомі порошки для випікання;
- майонез, гострі соуси, есенції;
- плавлені сирки, концентрати;
- яєшня-"глазунья";
- м'ясні салати та салати зі свіжих овочів(лише при наявності необхідних умов, достатньої кількості допоміжних цехів, дотримання поточності та погодженні з територіальними органами Держпродспоживслужби);
- газовані напої, квас;
- вироби швидкого приготування;
- натуральну каву;
- вершково-рослинні масла та масла з доданням будь-якої іншої сировини (риби, морепродуктів тощо);
- чіпси, гострі сухарики, солоні горішки та інші сухі закуски, жувальну гумку;
- свіжі екзотичні фрукти (фейхоа, кокос, ананас, гуава, манго, папайя, авокадо тощо).
- продукти, що містять синтетичні барвники, ароматизатори, підсолоджувачі, підсилювачі смаку, консерванти.

Вживання морозива дозволяється при умовах відповідного транспортування (доставки в ізотермічному транспорті) наявності документів, які засвідчують якість, умовах відповідного зберігання (морозильні камери), дотримання термінів реалізації та з обов'язковим погодженням з територіальною Держпродспоживслужбою перспективного меню.

Готові страви повинні бути реалізовані не пізніше визначеного терміну, забороняється залишати готові страви до наступного прийому їжі або на наступний день.

Щоденно з кожного прийому їжі, під контролем медпрацівника, необхідно відбирати добові проби кожної страви. Проби відбираються в скляний стерильний, щільно - закупорений посуд, кожна страва окремо. Зберігаються в побутовому холодильнику протягом доби, при температурі +2 + 6 °С, з обов'язковим температурним контролем зберігання(п.8.8. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

Видача готової продукції здійснюється тільки після контрольних проб членами бракеражної комісії. Оцінка якості блюд проводиться за органолептичними показниками (пробу знімають безпосередньо з ємкостей, в яких виготовляється їжа). У бракеражному журналі готових блюд необхідно відзначити закладання основних продуктів, зняття проби і дозвіл на видачу. При порушенні технології виготовлення їжі, а також у випадку неготовності, блюдо до видачі не дозволяється до усунення виявлених кулінарних недоліків(п.8.11. ДСанПіН 5.5.5.23-99).

ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ.

Причиною захворювань та отруєнь серед дітей можуть стати недотримання правил особистої гігієни працівників харчоблоку, несвоєчасне звернення за допомогою чи приховування тих чи інших проявів хвороби. Тому, персонал їдалень (харчоблоків) зобов'язаний проходити медичні обстеження згідно з Наказом МОЗ України № 280 від 23.07.02р. (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.02.2013 № 150), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2002 р. за №639/6927 «Організація проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб». Особові медичні книжки повинні зберігатися у медпрацівника або адміністрації закладу.

Для організованої та чіткої роботи, всі працівники оздоровчих закладів, які пов'язані з обслуговуванням та харчуванням дітей зобов'язані пройти курс санітарного мінімуму, здати екзамен, суворо дотримуватись під час роботи правил особистої гігієни. Негайно відсторонюються від роботи хворі або підозрі на захворювання.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПО КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ ХАРЧУВАННЯ.

- санітарний журнал харчоблоку;
- перспективне сезонне меню;
- меню-розкладка на кожен день;
- журнал бракеражу сирих продуктів;
- журнал бракеражу готової їжі;

- журнал здоров'я(облік щоденних оглядів працівників харчоблоку на наявність гнійничкових захворювань шкіри та опит працівників харчоблоку про наявність розладів шлунково-кишкового тракту;
- журнал температурного контролю зберігання добових страв.
- журнал С – вітамінізації;
- розписки – зобов’язання з переліком заборонених страв;
- картотека технологічних карток страв.

Згідно вимог справочинства, кожний документ, який ведеться в дитячому оздоровчому закладі, повинен мати охайний вигляд, бути пронумерований, прошнурований та скріплений пічаткою.

Картка-розклад страви

(для картотеки страв)

Найменування страви

Продукти	Маса	Маса	Хімічний склад			Енергетична цінність
	брутто	нетто	білки	жири	вуглеводи	
1.						
2. тощо						
Вихід страви:						

Журнал ***бракування сирої продукції*** *“*

№	Назва	Дата,час надхожд.	№ накладной	Кількість.	Термін реаліз.	Дата реал.	Залишок	Якість прод.	Підпис членів комісії

Журнал бракеражу готової їжі

Дата	Назва страв за прийомами їжі, з них дієтичних страв	Вихід страви		Підпис членів бракеражної комісії про дозвіл до видачі кожної страви окремо	Примітка (відмітки у разі заміни)
		Теоретичний (за меню-розкладом)	Фактичний		

Зошит обліку відходів

Продукт	Дата надход-ження	Дата використання	Вага брутто	Вага нетто	% відходів	Підпис: кухаря, медсестры, керівника

Журнал здоров'я працівників харчоблоку

Дата	NN з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Особистий підпис працівника про відсутність дисфункції кишечнику і гострих респіраторних інфекцій	Підпис медсестри про відсутність гнійничкових захворювань
1.02.2005	1.	Коваленко А.Н.	Підпис	Підпис

Книга санітарного стану закладу (обл. ф. №308/у)

Дата огляду	Зауваження по санітарному стану та виявлені недоліки	Запропоновані заходи	Підпис	Примітки

Ведеться щоденно лікарем та медичною сестрою.

Пам'ятайте, що ризикуючи та нехтуючи правилами та вимогами щодо організації харчування дітей, ви створюєте реальну загрозу виникнення епідемічних ускладнень, які можуть привести к небажаним, навіть трагічним наслідкам під час літнього відпочинку.

_____

_____

Примірний перелік лікарських засобів, виробів медичного призначення і обладнання, обов'язкових для дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

Лікарські засоби та вироби медичного призначення з розрахунку на 100 дітей у зміну		
№ з/п	Назва	Кількість
1	Бинти стерильні	
	7х5	20 шт
	10х5	10 шт
	17х7	10 шт
2	Бинти нестерильні	
	7х5	20 шт
	10х5	10 шт
	17х7	10 шт
3	Бинти еластичні	10
4	Наколінники еластичні	10
5	Пакети індивідуальні	10 шт
6	Салфетки стерильні 10х16	10 пачок
7	Марля	10 м
8	Вата гігроскопічна, хірургічна	1 кг
9	Вата біла, побутова	500 г
10	Папір компресний	10 аркушів
11	Розчин йоду спиртовий 5%	150 мл

12	Розчин брилліантового зеленого 2%	100 мл
13	Розчин перекису водню 3%	300 мл
14	Настоянка календули	5 фл.
15	Левомеколь мазь	2 фл.
16	Солкосерил желе	2 туби
17	Пантенол аерозоль	2 фл.
18	Калію перманганат (кристали)	10 г
19	Натрію гідрокарбонат	100 г
20	Кислота борна у порошку	50 г
21	Спирт нашатирний	100 мл
22	Спирт борний	50 мл
23	Спирт етиловий	100 мл
24	Лейкопластир 2х5	2 упаковки
25	Бактерицидний пластир	10 шт
26	Колодій	100 г
27	Масло камфорне	50 г
28	Настоянка валеріани	50 мл
29	Краплі «Дента»	1 фл.
30	Кордіамін краплі	20 мл
31	Сульфацил-натрію 20% - 5 мл очні краплі	5 фл.
32	Аскорбінова кислота табл.	150 шт
33	Валідол табл. № 10	5 уп.
34	«Бесалол» табл. № 6	3 уп.
35	Парацетамол табл. 0,2 № 10	5 уп.
36	Парацетамол табл. 0,5 № 10	5 уп.
37	Амоксицилін табл. 0,5	5 уп.
38	Ципрофлоксацин табл. 0,1	2 уп.
39	Ібупрофен табл. 0,2	2 уп.
40	Ніфуроксазид табл. по 100 мг	2 уп.
41	Цетрин (цетиризин) 0,01 № 10	
42	Но-шпа табл. № 10	5 уп.
43	Но-шпа амп.	5 шт
44	Ко-тримоксазол табл. 480 мг	2 уп.
45	Ко-тримоксазол табл. 120 мг	2 уп.
46	Активоване вугілля табл.	5 уп.
47	Алюмаг табл.	2 уп.
48	Смекта пакетики	30 шт.
49	Глюкозо-сольові розчини для оральної регідратації (Ораліт, Регідрон)	5 уп.
50	Преднізолон табл.	1 уп.
51	Аритміл табл. № 10	1 уп.
52	Амброксол табл. (лазолван, мукалтін)	2 уп.
53	Септефріл табл.	3 уп.
54	Фурацилін табл. № 10	3 уп.
55	Нафтизін (галазолін) краплі	5 фл.
56	Інгаліпт аерозоль	3 фл.
57	Сальбутамол аерозоль	1 фл.
58	Анальгін 50%-1,0	10 амп.
59	Еуфіллін 2,4%-10,0	5 амп.
60	Левоміцитіну сукцинат 1,0 у фл.	5 фл.
61	Преднізолон 30 мг – 1 мл	5 фл.

62	Папаверин 2%-2,0	10 амп.
63	Дібазол 1%-5 мл	5 амп.
64	Магнія сульфат 25% амп. 10 мл	5 амп.
65	Димедрол 1% -1,0	10 амп.
66	Гідрокортизон-ацетат 2,5%	10 амп.
67	Новокаїн 0,5% 5 мл	20 амп.
68	Адреналіна гідро хлорид 0,1% - 1 мл	5 амп.
69	Атропін 0,1% - 1,0	2 амп.
70	Лазикс 1% - 2 мл	3 амп.
71	Глюкоза 5% - 500 мл	2 фл.
72	Глюкоза 20% - 10,0	6 амп.
73	Глюкоза 40%	5 амп.
74	Ізотонічний розчин натрію хлориду 0,9% - 500 мл	2 фл.
75	Протиправцева антитоксична сироватка 1000 АО	30 тис. АО
76	Кофеїн-бензоат натрію 10% - 1 мл	5 амп.
77	Кордіамін амп. по 1 мл	5 амп.
78	Диклофенак натрия гель 1%	1 туба
79	Мазь Вишневського	200 г
80	Тетрациклінова мазь	10 г
81	Преднікарб мазь	2 туби
82	Шпателі дерев’яні (пластмасові) одноразові	200 шт.
83	Мензурки градуйовані	10 шт.
84	Рукавички гумові хірургічні	50 пар
85	Піпетки	5 шт
86	Шприці одноразові з голками	
	2 мл	10
	5 мл	20
	10 мл	10
87	Ніттіфор	2 фл.
88	Бензилбензоат	1 фл.
89	Хлорамін	500 г
90	Хлорне вапно	5 кг

Перелік обладнання,
виробів медичного та загального призначення,
обов’язкового для медичних пунктів дитячих оздоровчих закладів

№ з/п	Назва	Кількість
1	Ваги медичні	1 шт
2	Холодильник	1 шт
3	Ростомір	1 шт
4	Спірометр	1 шт
5	Динамометр (ручний)	1 шт
6	Сантиметрова стрічка	1 шт
7	Секундомір	1 шт
8	Апарат для вимірювання артеріального тиску	1 шт
9	Фонендоскоп	1 шт
10	Сумка-холодильник	1 шт
11	Термометри максимальні	10 шт
12	Термометри ванні	2 шт
13	Термометри для вимірювання температури повітря	2 шт
14	Пробірки стерильні для взяття мазка з зіву	5 шт

15	Маски	10 шт
16	Ножиці звичайні	2 шт
17	Очні скляні палички	10 шт
18	Грілки резинові	2 шт
19	Банки для льоду	2 шт
20	Джгут резиновий	2 шт
21	Зонд шлунковий з лійкою	1 шт
22	Кухоль Есмарха	1 шт
23	Наконечники до нього	5 шт
24	Газовідвідна трубка	1 шт
25	Система для інфузій	5 шт
26	Скальпель	2 шт
27	Пінцет анатомічний	2 шт
28	Пінцет хірургічний	1 шт
29	Затискач Пеана	2 шт
30	Язикотримач	1 шт
31	Роторозширювач	1 шт
32	Бікс	1 шт
33	Лоток ниркоподібний	3 шт
34	Голки хірургічні атравматичні	10 шт
35	Шини імобілізаційні фанерні (різних розмірів)	1 комплект
36	Шини Крамера	2 шт
37	Медична сумка	1 шт
38	Подушка киснева	1 шт
39	Апарат дихальний ручний (мішок Амбу)	1 шт
40	Ножний аспіратор з набором катетерів	1 шт
41	Ноші	1 шт
42	Клейонка підкладна	5 м
43	Шафа медична	1 шт
44	Шафа для зберігання запасу медикаментів	1 шт
45	Комплект устаткування для проведення інгаляційної терапії	1 шт
46	Стіл маніпуляційний	1 шт
47	Стіл письмовий	1 шт
48	Шафа платяна	1 шт
49	Кушетка	1 шт
50	Таз емальований	2 шт
51	Вмивальник	1 шт
52	Відро педальне	1 шт
53	Бритва	1 шт
54	Електроплитка	1 шт
55	Електрочайник	1 шт
56	Таблиця надання первинної допомоги при отруєннях та невідкладних станах	1 шт

ПРОФІЛАКТИЧНІ І ПРОТИЕПІДЕМІЧНІ ЗАХОДИ ПРИ ДЕЯКИХ ІНФЕКЦІЯХ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДАХ.

На кожен випадок виникнення інфекційного, паразитарного захворювання, носіння збудника небезпечних та особливо небезпечних інфекцій до відокремленого структурного підрозділу ДУ «Вінницькій обласний лабораторний

центр МОЗ України» подається термінове повідомлення у відповідності до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» - негайно по телефону та письмове повідомлення за формою 058/о упродовж 12 годин.

При відправленні дитини до стаціонару чи дому, до медичної документації дітей в обов'язковому порядку вносяться дані про перенесення інфекційного захворювання в оздоровчому таборі, про контакт з хворими інфекційними захворюваннями та про необхідність диспансерного нагляду за дитиною.

З метою попередження заносу інфекції до дитячого оздоровчого закладу необхідно забезпечити своєчасну організацію медичного обстеження обслуговуючого персоналу оздоровчих закладів. Терміни та обсяг обстеження встановлені Наказом № 280 МОЗ України від 23.07.2002р. «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб»

Кишкові інфекції

Діти, які перенесли кишкові захворювання, допускаються в оздоровниці на підставі довідки про одужання та при наявності негативного результату бактеріологічного обстеження. Протягом місяця після перенесення захворювання зазначені діти не допускаються до чергування на харчоблоці.

Працівники харчоблоків, обслуговуючий персонал оздоровчих закладів, діти, що мали контакт з хворим на кишкову інфекцію, підлягають бактеріологічному обстеженню. Від роботи та відвідування колективів дані особи не відстороняються.

Хворі гострими кишковими інфекціями (ГКІ) та бактеріоносії, виявлені в оздоровчому закладі, підлягають негайній та обов'язковій госпіталізації. У випадку виявлення ГКІ проводиться весь комплекс протиепідемічних заходів, згідно чинних законодавчих актів та нормативних документів. Кожен випадок ГКІ підлягає епідеміологічному розслідуванню працівниками відділів лабораторних досліджень ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗ України». При виникненні 3 і більше одночасних або в межах інкубаційного періоду, епідеміологічно пов’язаних випадків, проводиться розслідування бригадою за участю спеціалістів ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗ України» та ГУ Держпродспоживслужби у Вінницькій області, лікаря інфекціоніста та педіатра.

За контактними з захворілими (коло контактних визначається при проведенні розслідування) встановлюється медичний нагляд на протязі 7 днів з дня ізоляції останнього хворого (контроль випорожнень, температури з відмітками в журналі спостереження за контактними). Коло осіб, що підлягають бактеріологічному обстеженню, визначається при проведенні епідрозслідування. Обов'язковому бактеріологічному обстеженню підлягають працівники харчоблоку при виникненні випадків в різних загонах, групах оздоровчого закладу.

В кожному випадку виникнення кишкових інфекцій проводиться заключна дезінфекція силами відділеннями дезінфектології відділів лабораторних

досліджень ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗ України» та персоналу оздоровчого закладу. Обсяги проведення дезінфекції визначає лікар епідеміолог.

Вірусний гепатит А.

Дітей, що перенесли вірусний гепатит А (ВГ А), допускають до оздоровчого закладу після клінічного одужання, вони знаходяться під наглядом педіатра для виконання заходів щодо дієти та режиму.

Діти, що мали контакт з хворими на вірусний гепатит А, можуть бути допущені в оздоровчий заклад з дозволу педіатра та епідеміолога у випадку коли дитина перехворіла раніше на гепатит А або була щеплена проти цієї інфекції, з подальшим встановленням щоденного медичного нагляду на протязі 35 днів.

Всі захворілі на ВГ А та з підозрою на захворювання, які виявлені в оздоровчому закладі, негайно госпіталізуються.

В усіх випадках реєстрації ВГ А проводиться епідеміологічне розслідування. За контактними встановлюється щоденний медичний нагляд (термометрія, опитування, огляд шкіри, слизових оболонок, визначення розміру печінки, селезінки та ін.). При наявності ознак (катаральні прояви, особливо із збільшенням печінки, диспепсія, підвищення температури тіла) проводяться додаткові лабораторні обстеження контактних. Таке обстеження призначається лікарем педіатром.

Контактним, за згодою, з профілактичною метою може вводитись імуноглобулін або вакцина.

Дітьми та персоналом повинні суворо дотримуватися правила особистої гігієни.

В кожному випадку виникнення ВГА проводиться заключна дезінфекція силами відділеннями дезінфектології відділів лабораторних досліджень ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗ України» та персоналу оздоровчого закладу. Обсяги проведення дезінфекції визначає лікар епідеміолог.

Дифтерія

Діти та персонал в оздоровчих закладах повинні бути щеплені проти дифтерії згідно календаря профілактичних щеплень затверджених наказом МОЗ України №551 від 11.08.2014р. «Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні».

Всі діти, хворі на ангіну, підлягають негайному бактеріологічному обстеженню та лікуванню в умовах стаціонару або амбулаторно поза межами оздоровниці.

Хворі на дифтерію підлягають негайній госпіталізації, носії збудників дифтерії, токсигенних та нетоксигенних штамів дифтерійного збудника підлягають негайній ізоляції з оздоровчого закладу. Хворі та носії збудника допускаються в оздоровницю після одужання, негативного результату бактеріологічного обстеження, за висновком лікаря інфекціоніста.

При виникненні в оздоровчому закладі випадку дифтерії, виявленні носіння дифтерійного збудника проводиться епідеміологічне розслідування відділами

лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України». Весь персонал, діти, контактні з хворим, підлягають медичному нагляду на протязі 7 днів та обов'язковому бактеріологічному обстеженню. Нещепленим дітям проводяться профілактичні щеплення згідно діючих нормативних документів.

Контактним проводиться хіміопрофілактика дифтерії за призначенням лікаря інфекціоніста.

В кожному випадку проводиться заключна дезінфекція силами відділеннями дезінфектології відділів лабораторних досліджень ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗ України» та персоналу оздоровчого закладу. Обсяги проведення дезінфекції визначає лікар епідеміолог.

Правець

Діти та персонал в оздоровчих закладах повинні бути щеплені проти правця у відповідності до віку.

При виникненні у дітей та персоналу:

- травми з порушенням цілісності шкірних покривів та слизових оболонок;
- відмороження та опіків другого, третього та четвертого ступеню;
- абсцесів, гангрени або некрозу тканин;
- укусах тварин,

разом з наданням медичної допомоги проводиться вивчення стану щеплення проти правцю. При наявності показів для активно-пасивної профілактики правцю, а саме :

- особа не щеплена проти правцю;
- відсутність даних про щеплення;
- проведений курс планових щеплень без останньої вікової ревакцинації;
- з часу останнього щеплення пройшло більше 5 років, травмований негайно направляється для проведення активно-пасивної профілактики правцю до територіального лікувально-профілактичного закладу.

Кір, паротит, краснуха

Діти, які відпочивають в оздоровчих закладах повинні бути щеплені проти кору, паротиту та краснухи у відповідності до віку.

Хворі на кір, паротит, краснуху негайно ізолюються з оздоровчого закладу (до стаціонару чи додому). Повернення хворого до оздоровниці можливо лише після повного клінічного одужання та дозволом лікаря педіатра.

В усіх випадках захворювання, проводиться епідеміологічне розслідування спеціалістом відділення лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України». За контактними встановлюється медичний нагляд протягом 21 дня.

Проводиться вивчення медичної документації та виявлення не щеплених та не повністю щеплених дітей, проводиться щеплення за епідпоказами, згідно діючих нормативних документів.

Кашлюк

Всі захворілі та з підозрою на захворювання кашлюком госпіталізуються.

Діти, які перехворілі на кашлюк допускаються в оздоровчий заклад після одужання за висновком педіатра.

За контактними дітьми встановлюється медичний нагляд на протязі 14 днів. З метою раннього виявлення хворих проводиться бактеріологічне обстеження дітей та дорослих з кашлем.

Менінгококова інфекція

Всі хворі на менінгококову інфекцію та з підозрою негайно госпіталізуються.

Проводиться епідрозслідування відділеннями лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України».

За контактними встановлюється медичний нагляд протягом 10 днів, проводиться обов'язкове бактеріологічне обстеження та огляд ЛОР-лікаря. Всі хворі із запаленням носоглотки, температурою, висипом ізолюються та підлягають негайному огляду лікаря – отоларинголога та інфекціоніста.

Скарлатина

Діти, що перехворіли на скарлатину, приймаються до оздоровчого закладу після одужання але не раніше ніж через 10 днів з часу перших симптомів, за допуском сімейного лікаря або педіатра.

Хворий на скарлатину, виявлений в оздоровчому закладі, негайно вивозиться з оздоровниці (ізолюється на дому або в стаціонарі). За контактними встановлюється медичне спостереження на протязі 17 днів. Виявлені в ході спостереження хворі ізолюються в стаціонар або направляються на амбулаторне лікування по місцю проживання.

Вітряна віспа

Всі хворі на вітряну віспу підлягають вивезенню з оздоровчого закладу (ізоляція на дому або в стаціонарі). Перехворілі допускаються за висновком сімейного лікаря або лікаря педіатра.

За контактними встановлюється медичне спостереження протягом 21 доби.

Грип та інші гострі респіраторні інфекції

Хворі на грип та інші гострі респіраторні інфекції негайно переводяться до ізолятору (далі додому чи лікувальний заклад за клінічними показами) і повертаються до оздоровчих закладів після повного одужання за висновком сімейного лікаря або лікаря педіатра.

Персонал, хворий на грип та інші гострі респіраторні інфекції не допускається до роботи.

При виникненні в дитячій оздоровниці групових захворювань на грип та ГРВІ необхідно подати термінове повідомлення до відділень лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України»

Грибкові захворювання та короста

При виявленні випадків грибкових захворювань чи корости хворі ізолюються (вивозяться) з оздоровчого закладу. Проводиться епідрозслідування та заключна дезінфекція силами відділень лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України».

Рекомендації по організації профілактичної дезінфекції в оздоровчих дитячих закладах

При виборі миючих чи очищувальних, з дезінфекційними властивостями засобів для проведення у вказаних закладах профілактичної дезінфекції, необхідно користуватися витягом з Державного реєстру дезінфекційних засобів, які дозволені для використання.

Забороняється застосовувати дезинфекційні засоби, які не внесені до Державного реєстру.

При закупівлі дезінфекційних засобів необхідно вимагати:

- Сертифікат якості на препарат;
- Методичні рекомендації по його застосуванню, затверджені МОЗ України;
- Бажано одночасно закупити дозуючий пристрій, для зручності, при приготуванні робочого розчину.

Для оздоровчих закладів рекомендуються дезінфектанти: саніфект – 128, дезефект, дезактин, бріліант, Жавель-клейд, сокрена та ін.

При приготуванні робочих розчинів, проведенні профілактичної дезінфекції в приміщеннях, знезараженні посуду та інших об'єктів дотримуватись вимог інструкції (методичних рекомендацій).

Дезінфекція проводиться при відсутності дітей, категорично забороняється залучати дітей до цієї роботи.

При проведенні профілактичної дезінфекції звертають увагу на:

1. **Прибирання приміщень:** вологе прибирання 2 – 3 рази на день з застосуванням миючих засобів (господарське мило, сода, інші миючі засоби). Раз на тиждень проводиться генеральне прибирання.

2. **Столовий посуд:**

- Механічна очистка від залишків їжі;
- Миття в гарячій воді (+50 - +60 град С) з знезаражуючими засобами;
- Кип'ятіння;
- Прополоскати у воді. Температура води 50 – 60 град С;
- Просушити.

Скляний посуд: очистити, помити з миючими, знезаражуючими засобами в розчині (+50 - +60 град С), прополоскати гарячою водою, висушити.

3. **Обідні столи:** помити гарячою водою з миючими засобами (мило, сода), щітками або спеціально виділеними ганчірками. Після цього використані щітки, ганчірки прокип'ятити 15 хвилин або замочити в дезрозчині дезінфектанту, прополоскати, висушити.

Раз на тиждень при генеральному прибиранні в кінці зміни столи дезінфікуються вказаними в даному листі дезрозчинами.

4. **Санітарно – технічне обладнання:** проводиться очистка, миття. Для цієї мети застосовувати мийні та очищувальні з дезінфекційними та дезодоруючими властивостями засоби. На даний час такий препарат зареєстрований в Державному реєстрі "Доместос" (Арктика, Лимон, Свіжість, Океанська свіжість, Яблучна свіжість, Хвойна свіжість, Лимонна, Квіткова свіжість).

5. **Туалети** щоденно мити з застосуванням дезрозчинів.

6. **Не каналізовані туалети** зрошуються розчинами, одним із вказаних в рекомендації препаратів, спеціальною апаратурою для розпилювання рідини. Зрошуванню підлягають стіни, підлога, двері з обох сторін, майданчики та ящики для сміття.

Для проведення профілактичної **дезінсекції** (знищення мух, тарганів та інших комах) в приміщеннях, на харчоблоці, **дератизації** (знищення гризунів) необхідно укласти угоди з відділами лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України».

Килимки душових: проводиться дезінфекція після кожного миття дітей шляхом зрошення дезрозчином двічі з інтервалом 15 хвилин, температура води не менше 20 град С, або зануренням у розчин.

Дезінфекція постільних речей: (матраци, подушки, ковдри) – перед початком сезону проводиться камерна дезінфекція, для чого подається заявка в відділи лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України». Між змінами проводиться чистка, провітрювання постільних речей та просушування на сонці.

Лікування педикульозу. Застосовують препарати у вигляді розчинів: Брек, Локодин, Неоцид, Нітілон та ін. згідно з вказівками до застосування препаратів.

Профілактичні дезінфекційні заходи проводяться під контролем медпрацівників оздоровчого закладу. Консультації надаються працівниками відділлів лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України».

Для зберігання деззасобів виділити сухі приміщення, засоби зберігати під замком, виділити відповідальну особу за зберігання та видачу деззасобів, вести облік їх надходження та витрат.

При виявленні в оздоровчому закладі хворого з інфекційним захворюванням чи підозрою, після його ізоляції (госпіталізації) силами відділів дезінфектології, відділів лабораторних досліджень ДУ «ВОЛЦ МОЗ України», проводиться заключна дезінфекція. До госпіталізації хворого та протягом інкубаційного періоду після ізоляції проводиться поточна дезінфекція відповідно з режимом, передбаченим для зареєстрованого інфекційного захворювання, під контролем медичного працівника закладу.

При наявності кишкової або крапельної інфекції постільні речі двічі чистять щіткою, змоченою 0,5% розчином хлораміну або хлордезину. В разі захворювань на вірусний гепатит проводиться камерна обробка їх; через годину після обробки постільних речей кімната повинна бути ретельно провітрена.

Заходи по боротьбі з переносчиками малярії та іншими видами кровососних комарів

Всі табори відпочинку та оздоровлення, які розташовані в місцевості з високою чисельністю комарів, повинні скласти договори на проведення дезобробки ділянок та прилеглої території з установами, закладами, підприємствами, які можуть проводити дезінфекційні роботи та провести необхідні роботи щодо знищення комах і комарів.

Заходи по боротьбі з мухами

В літніх оздоровчих закладах з метою профілактики гострих кишкових інфекцій проводиться комплекс заходів по боротьбі з мухами.

Для боротьби з мухами перед виїздом дітей в табори та між змінами слід провести вибіркову обробку приміщень проти окрилених мух деззасобами згідно офіційного переліку, затвердженого МОЗ України та інструкції по їх виконанню, щоденно застосовувати липучу стрічку, хлопавки, скляні мухоловки.

Для попередження зальоту мух на харчоблок необхідно:

- провести засітчування вікон, дверних пройомів, встановити пружини для зовнішніх дверей;
- забезпечити наявність кришок на відрах для сміття;
- залишки харчових продуктів збирати в закриту тару.

З метою попередження виплоду мух:

1. Майданчики під сміттєзбірниками, прийомниками для харчових відходів і навколо вигрібних туалетів необхідно заасфальтувати чи забетонувати (для зручності обробки).
2. Вивіз з території сміття, нечистот та харчових відходів слід проводити регулярно по мірі наповнення не більше 2/3 сміттєзабірників.
3. Вигрібну яму 1 раз в 7 днів засипати деззасобами, згідно офіційного переліку, затвердженого МОЗ України та інструкції по їх використанню.
4. Щоденно деззасобом, торфом, тирсою чи гілками хвої засипати туалет через вічко (на свіжі фекалії).
5. Вигрібні туалети, кювети для стічної води повинні регулярно, не рідше 2 разів на місяць оброблятись деззасобами згідно інструкції.
6. Віконні та вентиляційні пройми в туалетах слід засітчувати.

Заходи по профілактиці хвороби Лайма

Після прогулянок в лісі, парках, скверах необхідно провести огляд одягу та шкірних покровів дітей на предмет виявлення кліщів.

При зверненні осіб в лікувальні заклади чи до медперсоналу літніх оздоровчих закладів для зняття з тіла кліща, що присмоктався (хвороба Лайма переноситься кліщами), необхідно обережно, щоб не пошкодити хоботок, повільно витягнути кліща. Місце ушкодження обробити розчином йоду.

Кліща, для визначення його виду, направити в ДУ «В ОЛЦ МОЗ України».

За дитиною з якої знятий кліщ, слід встановити спостереження впродовж 21 дня.

Заходи по боротьбі з гельмінтозами

Всі діти та працівники дитячих оздоровчих повинні бути обстеженні на контактні гельмінтози (копрологічним методом, періанальним зскрібанням). Виявленим інвазованим повинно бути проведено лікування з послідуючим контрольним обстеженням. Хворих гіменоліпедозом та ентеробіозом до виїзду необхідно пролікувати.

При проведенні попереджувального нагляду за орендованими ділянками під дитячі заклади, необхідно попередньо провести дослідження грунту для встановлення його забруднення яйцями гельмінтів. Проби слід брати навколо не каналізованих (надвірних) туалетів, стежок, грядок та ін. На випадок масового забруднення грунту яйцями гельмінтів, оренда даних ділянок забороняється.

В дитячих закладах з високою інвазованістю дітей аскаридозом, виїжджаючи в заміські оздоровчі табори відпочинку, з метою з'ясування джерела зараження, слід провести дослідження грунту та піску пісочниць (в місті і за містом). Крім того проводити в вогнищах аскаридозу забір та дослідження проб овочів та ягід, а на випадок їх забруднення яйцями гельмінтів, організувати проведення відповідних санітарних заходів.

В направленні до відібраної проби піску або грунту обов'язково вказувати – звідки взято пробу, опромінюється сонцем, чи місце взяття затемнене, первинне чи контрольне обстеження. При контрольному обстеженні в направленні вказувати яка обробка ділянки була проведена. Територія таборів денного перебування або позаміських дитячих оздоровчих таборів повинна бути очищена та засипана чистим грунтом або піском (перед завозом грунт або пісок обстежується на яйця гельмінтів).

Для дегельмінтизації грунту забруднених територій можна використовувати розчин хлориду натрію (1 кг. на 1 м. кв. – 1 раз в 10 днів для знищення личинок анкілостом), нітрат або сульфат амонію, хлорид калію (1,05 і 0,25 кг. на 1 м. кв.), сухе хлорне вапно (0,5 кг. на 1 м. кв. – обробку проводити в сухий ясний день); механічна очистка, засипання піском, шлаком або чистим грунтом товщиною від 5 до 10 см.

Дегельмінтизацію грунту слід проводити до заїзду дітей в оздоровчий заклад і потім 2 – 3 рази на літній сезон.

Дитячі пісочниці повинні розташовуватися на сонці, пісок завозиться до заїзду дітей, потім його міняють 1 – 2 рази на протязі оздоровчого сезону. Щоденно перелопачувати пісок для його постійної інсоляції.

З метою запобігання забруднення території, надвірні туалети повинні бути закритого типу, з розрахунком на кількість дітей, необхідно своєчасно проводити їх очистку. Земельна ділянка на відстані 1,5 м навколо туалету, повинна періодично очищатись і дезінфікуватись по вищезазначеній методиці.

Необхідно проводити тільки вологе прибирання, користуватися окремим промаркованим інвентарем (відра та ганчірки) для прибирання кімнат санвузлів.

Індивідуальні горшки, унітази, ручки дверей в санвузлах та умивальних кімнатах повинні оброблятись з використанням дезрозчинів.

Горшки хворих гіменоліпедозом та ентеробіозом необхідно обдавати окропом після кожного використання. Іграшки рекомендується також обдавати окропом потім мити в мильному розчині. Особливо ретельно обробляються іграшки у вогнищах гіменоліпедозу та ентеробіозу (після виявлення хворих м’які іграшки на період оздоровлення, кварцують, прасують та забирають).

Усі постільні приналежності (матрац, подушки, ковдри) необхідно не рідше 1 раз на тиждень або декаду (перед зміною білизни) провітрювати на відкритому повітрі і просушувати на сонці на протязі 3 – 4 годин. Уся білизна дітей повинна бути індивідуальна, мати маркування. Необхідно забезпечувати регулярну зміну постільної та натільної білизни, рушників – по мірі їх забруднення, більш частішу заміну і її прасування у хворих гіменоліпедозом та ентеробіозом. При наявності хворих, постільна білизна обережно збирається (забороняється трусити її в кімнаті).

Забезпечити суворий контроль за чистотою рук, необхідно мити перед їжею, після відвідування туалету, після ігор в піску і роботах на присадибних ділянках. Слід звернути особливу увагу на своєчасне підстригання нігтів і боротьбу з шкідливими звичками дітей (брати пальці в рот, гризти нігті і т. д.).

Необхідно забезпечити суворий контроль за дотриманням особистої гігієни обслуговуючим персоналом дитячих закладів, особливо пов'язаних з харчуванням дітей. Овочі та фрукти, які вживають у їжу в сирому вигляді, повинні бути ретельно оброблені, промиті в проточній воді та обдані окропом.

Місце для купання дітей повинно бути відведено в чистому водоймищі, куди не скидають нечистоти, не потрапляють стічні води і погоджено територіальними управліннями ГУ Держпродспоживслужби у Вінницькій області.